

**BOSHLANG`ICH SINFLARDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYA
ELEMENTLARINI QO`LLASHNING AFZALLIKLARI****Normurodova Latofat Abduraxmonovna***Surxandaryo viloyati Sherabot tumani**27-maktab Boshlang`ich sinf o`qituvchisi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada boshlang`ich sinflarda zamonaviy pedagogik texnologiya elementlarini qo`llashning afzalliklari mavzusi bayon etiladi. Siz maqola o`qish jarayonida yangi pedagogik texnologiyalarni qo`llashni o`rganishingiz mumkin bo`ladi.*

**Kalit so`zlar:** *Pedagogik texnologiya, “kadrlar tayyorlash milliy dasturi”, boshlang`ich ta`lim, zamonaviy pedagog, ilmiy texnika.*

Kirish: Yosh avlodga ta`lim-tarbiya berish, kasbga o`rgatish, ularni aqliy va ma`naviy tomondan kamol toptirish asosiy vazifalardan biridir. «Ta`lim to`g`risida» gi qonun va «Kadrlar tayyorlash milliy dasturi» talablaridan kelib chiqqan holda ta`limning mazmuni va vositalarini yangidan ishlab chiqishni hayotning o`zi talab qilmoqda. Bu omil ta`lim jarayonini tarkibiy qismlarini yangicha tartibda namoyon bo`lishini talab etadi. Ana shu tashkiliy-pedagogik jarayonda ta`lim qonuniyatlari va tamoyillariga mos holda yangi tamoyillarga amal qilish, ta`lim metodlarining paydo bo`lishi, ta`lim vositalarining takomillashuvi, ayniqsa ta`limni tashkil etishda o`qituvchi mahoratining noan`anaviy shakllari keng ko`lamda joriy etilishi kuzatilmoqda.

Ushbu o`zgarishlarning ma`lum qismi mavjud didaktik yondashuvlarning tarkibi sifatida chiqqan bo`lsa, yana bir qismi dunyodagi ta`lim tizimi rivojlangan mamlakatlar olimlarining pedagogik tajribalariga suyangan holda paydo bo`ladi. Ilg`or pedagogik texnologiyalarning mamlakatimiz ta`lim sohasiga kirib kelishi alohida e`tibor qaratadigan yo`nalishlardan biri ekanligini qayd etish zarur. Ta`lim tizimini qayta qurish hozirgi zamon bosqichida rivojlangan davlatlar darajasida O`zbekistonning ilg`or ilmiy texnik, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy jihatdan rivoj topishini ta`minlashga loyiq yuksak ma`naviy-madaniy va axloqiy sifatlarga ega chuqur bilimli, iqtidorli, talabchan va tashkilotchi, raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashni talab etadi. Shu bois respublikamizda ta`lim tizimida qator islohotlar olib borilmoqda.

Ta`lim tizimiga yangi pedagogik texnologiyalar kirib kelmoqda. Endilikda ta`lim jarayonida o`quvchilarni zeriktirib qo`ymaydigan, fikrlashga, mustaqil ishlashga yo`naltirgan har xil metodlardan va o`qitish vositalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, ta`limda taxsil oluvchilarga ma`lum bilimlar tizimini yetkazish, ularni faqat eslab qolishning o`zi bugungi kunda yetarli bo`lmay qoldi.

Ta`limda bilimga qiziqtirish, mustaqil bilim olish ishtiyoqini shakllantirish, ishonch hosil qilishga odatlantirish, hozirgi kunning va kealjakning talabidir. O`quvchi mustaqil bilim olish ko`nikmasiga ega bo`lsa, mustaqil o`qishga intilsa, u rivojlanadi. Yangi pedagogik texnologiyalar asosida ta`lim tizimini mustahkamlash borasida muayyan tajribalar to`plangan bo`lsada, bu borada ijtimoiy yechimga ega bo`lgan kamchilik va muammolar mavjudligi aniqlandi. Zamonaviy ta`limni tashkil etishda nafaqat yangi pedagogik texnologiyalar, axborot

texnologiyalari, adabiyotlar, ommaviy axborot vositalari xizmatlari, teatr, kino va h.k.lardan foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Zamonaviy pedagogik texnologiyada kutilgan natijaga erishish uchun faqat o'qituvchi emas, o'quvchilarning shaxsiy ehtiyojlari, talablari va xislatlariga asoslangan holda, ko'zda tutilgan maqsad amalga oshirishi va natijali bo'lishini rejalashni o'qituvchi o'z oldiga vazifa qilib qo'yadi.

Respublikamizning ko'zga ko'ringan bir necha pedagog olimlari zamonaviy pedagogik texnologiyalar ustida ilmiy izlanishlar olib borishmoqda. Bu borada yaxshi samaralar qo'lga kiritilmoqda.

Boshlang'ich ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiya elementlarini qo'llash muammosini nazariy va metodik jihatdan tahlil etib, quyidagi xulosalarni keltirish mumkin:

1. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'z mazmun va mohiyatiga ko'ra qanday qilib, qaysi usullar bilan kafolatlangan natijaga erishish mumkin degan savolga javob beradi.

2. Har bir fan o'qituvchisi zamon talablaridan kelib chiqqan holda pedagogik texnologiyalarning mazmun va mohiyati uning o'ziga xos xususiyatlarini o'rgangan holda o'z pedagogik mahoratini oshirishi lozim.

3. Zamonaviy pedagogik texnologiyaga ko'ra o'qituvchi har bir dars uchun o'z pedagogik maqsadlarini aniq belgilab olish o'quvchilarning identiv o'quv vazifalarini to'g'ri qo'yishi, dars jarayonini diolog shaklida tashkil etishi lozim.

4. O'qituvchi zamonaviy pedagogik texnologiya asosida dars uchun reja tuzayotganda o'quvchilarning yoshi, individual psixologik xususiyatlarini hisobga olish, o'quv predmetining xususiyatlaridan kelib chiqishi zarur.

5. Zamonaviy pedagogik texnologiyaning boshlang'ich sinf darslarida qo'llanilishi o'quvchilarning ijobiy qobiliyatini yanada rivojlantirishga imkon yaratadi. Buning uchun o'qituvchi o'quvchilarning aqliy qobiliyatlarini hisobga olgan holda reproduktiv va produktiv xarakterdagi nazorat topshiriqlarini ishlab chiqadi.

6. Zamonaviy pedagogik texnologiyaning yana bir muhim jihati ta'lim maqsadlarini tabaqalashtirishdir. Shuning uchun amerikalik olim B.Blum taksonomiyasi keng tarqaldi. B.Blum o'quvchilarning o'quv vazifalarini qay darajada bajarishlaridan kelib chiqqan holda o'zini o'zlashtirish taksonomiyasini, ya'ni bilimlarni o'zlashtirish bosqichlarini yaratdi, bunga: bilish, tushunish, foydalanish, analiz, sintez, baholash kabilar kiradi.

7. Ta'limga yangicha yondashuv pedagogik hamkorlikni, o'quvchilarni darsda faol ishtirok etishlarini, o'qituvchi ularning pozitsiyasidan turib fikr qilishini, ularning ijobiy qobiliyatlarini ro'yobga chiqirish uchun shart-sharoit yaratishni talab etadi. Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini tubdan isloh etilayotganini, o'quvchilarning bilish subyektiga aylanayotganini taqozo etadi.

Xulosa: Xulosa qilib shuni aytish mumkunki boshlang'ich sinflarni o'qitish juda muhim sanaladi. Chunki bu davrda bolaga berilgan bilim albatta qoladi. Yoshlikda olingan bilim toshga o'yilgan naqsh deb aytilishi bejiz emas.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Tal'at G'afforova Boshlang'ich ta'limda zamonaviy pedagogik texnologiyalar Toshkent-2011.
2. Ta'lim-tarbiya texnologiyalari va jahon tajribasi o'quv-uslubiy majmua Namangan-2019